

Hướng dẫn soạn bài Lao xao (Duy Khán) với nội dung kiến thức cơ bản về tác giả, tác phẩm giúp em cảm nhận được vẻ đẹp và sự phong phú của hình ảnh các loài chim ở làng quê, thấy được nghệ thuật quan sát, miêu tả sinh động của tác giả.

Qua những **hướng dẫn chi tiết trả lời câu hỏi sách giáo khoa** dưới đây các em không chỉ [soạn văn 6](#) tốt nhất mà còn nắm vững các kiến thức quan trọng của văn bản này.

Cùng tham khảo...

soạn bài

Lao xao (Duy Khán)

Tìm hiểu tác giả, tác phẩm văn bản Lao xao

1. Tác giả

- Nguyễn Duy Khán (1934-1993) quê ở thôn Sơn Trung, xã Nam Sơn, huyện Quế Võ, tỉnh Bắc Ninh.

- Là một văn thi sĩ người Việt Nam, Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam.

- Thời niên thiếu, ông từng được đi học trong vùng Pháp kiểm soát, nhưng do ảnh hưởng của 2 người anh trai là Nguyễn Đình Thư và Nguyễn Đình Thả, năm 15 tuổi, ông bỏ dở việc học trốn ra vùng Việt Minh kiểm soát để nhập ngũ.

- Do có nền tảng học vấn tốt, ông được đơn vị phân công dạy học, rồi làm phóng viên chiến trường cho chương trình Phát thanh Quân đội.

- Năm 1972, ông về công tác ở Tạp chí Văn nghệ Quân đội, làm biên tập viên, từng có thời gian khá dài công tác ở quần đảo Trường Sa.

- Năm 1987, ông được trao tặng giải thưởng Hội nhà văn Việt Nam cho tác phẩm hồi kí **Tuổi thơ im lặng** (1986).

- Năm 2012, ông được trao tặng giải thưởng Nhà nước về văn học, nghệ thuật.

- Các tác phẩm tiêu biểu: *Trận Mới* (1972), *Một tiếng Xa Ma Khi* (1981), *Tâm sự người đi* (1984), *Tuổi thơ im lặng* (1986).

2. Tác phẩm

- **Tuổi thơ im lặng** xuất bản năm 1986 là tác phẩm nổi tiếng nhất của Duy Khánh, được xem là bước ngoặt lớn trong sự nghiệp cầm bút của ông.

- Tác phẩm đã được giải thưởng Hội Nhà văn năm 1987.

- Hồi ký tập hợp gồm nhiều chương nhỏ trải dài từ lúc tác giả bắt đầu biết nhận thức cho đến khi gia nhập quân đội năm 15 tuổi. Mỗi chương là những ký ức sinh động về làng quê Bắc Ninh, từ thiên nhiên, phong tục, lễ hội đến mảnh đời những con người có số phận éo le, con vật nuôi, qua con mắt trẻ thơ, không định kiến của cậu bé Khánh.

- Thông qua hồi tưởng và kỉ niệm tuổi thơ, tác giả dựng lại những nét chấm phá về cuộc sống ở làng quê thuở trước trong những bức tranh thiên nhiên, sinh hoạt, đồ vật và hình ảnh con người. Cuộc sống ấy tuy nghèo khó, vất vả nhưng giàu sức sống bền bỉ và chứa đựng bản sắc văn hoá độc đáo của làng quê.

- **Bố cục:** 2 phần

+ Phần 1: (Từ đầu đến "*lặng lẽ bay đi*"): Phong cảnh làng quê vào lúc chớm hè.

+ Phần 2: (Còn lại): Thế giới các loài chim.

3. Tóm tắt văn bản Lao xao

Trời chớm vào hè, cây cối um tùm, tỏa ngát hương hoa, ong bướm nhộn nhịp bay nhay. Thế giới của các loài chim ở đồng quê hiện lên sinh động với đa dạng các loài chim. Chim Bò các thì to mồm, chị Diệp nhanh nhẩu. Rồi cả sáo sậu, sáo đen, tu hú, chim ngói, chú chim nhạn hiền lành, gần gũi với con người. Bìm bịp thì lại suốt ngày rúc trong bụi cây, chim diều hâu hung ác đuôi bắt gà con, quạ lia lia láu láu dòm chuồng lợn, chim chèo bẻo kẻ cắp nhưng hung hăng, thích đánh nhau, đánh cả diều hâu lẫn quạ. Rồi có cả chim cắt hung dữ đến mức không một loài chim nào trị được thế mà bị chèo bẻo đánh cho ngắc ngoải.

Tham khảo thêm các bài tóm tắt khác: [Tóm tắt bài Lao xao của Duy Khánh](#)

Soạn bài Lao xao sách mới

Văn bản Lao xao của sách Ngữ văn 6 cũ được tiếp tục sử dụng ở chương trình sách Ngữ văn 6 mới với tên văn bản khác là: Lao xao ngày hè, nằm trong bộ sách Chân trời sáng tạo. Các câu hỏi soạn văn bài Lao xao cũng sẽ không giống với những câu hỏi soạn bài cũ, nên các em cùng tham khảo các câu hỏi dưới đây để nắm chắc kiến thức hơn và chuẩn bị bài tốt hơn trước khi tới lớp nhé.

Soạn bài Lao xao ngày hè - Chân trời sáng tạo

Chuẩn bị đọc

Theo em, vì sao học sinh thường yêu thích và trông đợi mùa hè? Hãy nói về vẻ đẹp của thiên nhiên hoặc một trải nghiệm đáng nhớ từ một kì nghỉ hè đã qua.

Trải nghiệm cùng văn bản

Câu 1. Các từ “chim ác”, “chim xấu” ở đây nhắc đến một từ ngữ đã xuất hiện trong đoạn trước của văn bản, đó là từ nào?

Câu 2. Sự khác biệt trong thái độ của nhân vật “tôi” đối với chèo béo, quạ, điều hâu và chim cắt giúp em hiểu gì thêm về nhân vật này?

Câu 3. Những hiểu biết và cảm nhận của em về các loài chim có gì giống và khác với nhân vật “tôi”

Suy ngẫm và phản hồi

Câu 1. Bức tranh cuộc sống trong Lao xao mùa hè được miêu tả qua cảm nhận của ai, theo ngôi kể nào?

Câu 2. Hãy liệt kê một số câu văn kể chuyện, miêu tả và biểu cảm được sử dụng trong văn bản. Theo em, việc kết hợp miêu tả, biểu cảm khi kể chuyện đã giúp ích gì cho việc thể hiện không khí ngày hè?

Câu 3. Chỉ ra một số âm thanh, hình ảnh mà theo em, đã góp phần làm nên cái “lao xao ngày hè” trong văn bản này. Từ đó cho biết, người kể chuyện đã cảm nhận cái lao xao ấy bằng những giác quan nào?

Câu 4. Xác định chủ đề của văn bản Lao xao ngày hè.

Câu 5. Đọc kĩ đoạn văn:

Cả nhà ngồi ăn cơm trong hương lúa đầu mùa từ đồng Chõ thoảng về, trong tiếng sáo diều cao vút của chú Chàng; trong dàn nhạc ve, trong tiếng chó thũng thảng sủa giăng...

Chúng tôi no nê, rủ nhau giải chiếu ở hiên nhà ngủ cho mát.

Ôi cái mùa hè hiếm hoi. Ngày lao xao, đêm cũng lao xao. Cả làng xóm hình như không ai được ngủ, cùng thức với giời, với đất. Tôi khát khao thầm ước: Mùa hè nào cũng được như mùa hè này!

Theo em tác giả hồi kí đã thể hiện những cảm xúc gì khi kể về những ngày hè đã qua?

Câu 6. Hãy chia sẻ với bạn về ấn tượng và cảm xúc của em khi đọc Lao xao ngày hè.

>>> Xem chi tiết [Soạn bài Lao xao ngày hè - Chân trời sáng tạo](#)

Soạn bài Lao xao sách cũ

Gợi ý trả lời các câu hỏi đọc hiểu và luyện tập soạn văn 6 bài **Lao xao** trang 113 SGK Ngữ văn lớp 6 tập 2.

Đọc - hiểu văn bản

1 - Trang 113 SGK

Bài văn tả và kể về các loài chim ở làng quê có theo một trình tự nào không, hay hoàn toàn tự do? Để trả lời câu hỏi này, em hãy:

- Thống kê theo trình tự tên của các loài chim được nói đến.
- Tìm xem các loài chim có được sắp xếp theo từng nhóm loài gần nhau hay không?
- Tìm hiểu cách dẫn dắt lời kể, cách tả, cách xâu chuỗi hình ảnh, chi tiết.

Trả lời:

a) Trình tự kể tả các loài chim được nói đến:

- Bò các, chim ri, sáo sậu, sáo đen, tu hú
- Chim ngói, nhạn, bìm bịp
- Diều hâu, chèo bẻo, quạ đen, quạ khoang, cắt.

b) Trong bài, tác giả nhắc tới rất nhiều loài chim ở làng quê song không phải tả một cách ngẫu nhiên hay lộn xộn. Việc lựa chọn sắp xếp thứ tự tả có trình tự rõ rệt theo từng nhóm gần nhau:

- + Lý giải việc các loài chim có họ với nhau.
 - + Tiếp đó là chim ngói, nhạn, bìm bịp giống bước trung gian.
 - + Sau cùng là những loài chim ác.
- c) Cách dẫn dắt truyện tự nhiên, từ thiên nhiên đến con người, từ chuyện trẻ em đến chuyện các loài chim.

+ Mở đầu bằng tiếng kêu của bò các để dẫn dắt lời kể, tiếp đó vận dụng cấu trúc đồng dao dân ca để phát triển mạch kể theo cấu trúc dân ca đồng dao để phát triển mạch kể.

2 - Trang 113 SGK

Nhận xét về nghệ thuật miêu tả các loài chim. Cụ thể là:

a) Chúng được miêu tả về những phương diện nào và mỗi loài được miêu tả kĩ điểm gì? (hình dạng, màu sắc, tiếng kêu hoặc hót, hoạt động và đặc tính).

b) Kết hợp tả và kể như thế nào? Tìm những dẫn chứng cho thấy các loài chim được tả trong môi trường sinh sống, hoạt động của chúng và trong mối quan hệ giữa các loài.

c) Nhận xét về tài quan sát và tình cảm của tác giả với thiên nhiên, làng quê qua việc miêu tả các loài chim.

Trả lời:

Khi soạn bài Lao xao lớp 6 em thấy rằng:

a) Tác giả tập trung vào những yếu tố nổi trội riêng của từng loài (tiếng kêu, cách bay, thói quen, hình dáng...) tạo nên sự phong phú, đa dạng.

– Chim bồ các kêu “váng” lên

– Cậu sáo sậu, sáo đen đậu lên cả lưng trâu mà hót mừng được mùa.

– Chim ngói sạt qua.

– Nhận vừng vẩy tí mây xanh “chéc, chéc”

– Bìm bịp “suốt đêm ngày rúc rích trong bụi cây.

– Diều hâu bay cao, mũi khoằm, đánh hơi tinh.

– Chèo bẻo “những mũi tên đen, mang hình đuôi cá từ đâu tới tấp bay đến.

– Qua lia lia lấu lấu...

→ Loài chim hiền được miêu tả bằng tiếng kêu và tiếng hót, loài trung gian được qua miêu tả màu sắc và tiếng kêu, loài chim ác qua miêu tả hoạt động bắt mồi và cách sinh tồn.

b) Tác giả kết hợp giữa tả và kể khá nhuần nhuyễn, tuần tự.

– Sự kết hợp giữa kể, tả trong mối quan hệ đấu tranh sinh tồn giữa các loài:

+ Việc tranh cướp mồi giữa diều hâu và chèo bẻo.

+ Tranh mồi giữa chèo bẻo và chim cắt.

c) Tác giả kết hợp kể, tả về các loài chim, tác giả vừa thể hiện khả năng quan sát tinh tế, vừa thay đổi được giọng văn mềm mại uyển chuyển.

– Thể hiện sự quan sát tỉ mỉ, nhấn mạnh vào đặc điểm riêng biệt của loài chim như một xã hội loài người có hiền, dữ, mâu thuẫn được giải quyết bằng bạo lực...

→ Tình cảm, sự gắn bó mật thiết giữa tác giả với thiên nhiên.

3 - Trang 113 SGK

Trong bài có sử dụng nhiều chất liệu văn hóa dân gian như thành ngữ, đồng dao, kể chuyện. Hãy tìm các dẫn chứng.

Cách cảm nhận đậm chất dân gian về các loài chim trong bài tạo nên nét đặc sắc gì và có điều gì chưa xác đáng?

Trả lời:

Trong bài văn tác giả sử dụng một số chất liệu văn hóa dân gian:

- Bò các là bác chim ri, chim ri là ri sáo sậu... tu hú là chú bò các
- Dây mơ, rễ má
- Kẻ cắp gặp bà già
- Sự tích chim bìm bịp

=> Cách sử dụng chất liệu dân gian nói trên làm cho mạch văn phát triển tự nhiên, lời kể gần gũi mà sinh động với con người. Tuy nhiên cách nhận định, đánh giá trên mang tính định kiến, gán ghép khiên cưỡng.

4 - Trang 113 SGK

Bài văn đã cho em những hiểu biết gì mới và những tình cảm như thế nào về thiên nhiên, làng quê qua hình ảnh các loài chim?

Trả lời:

Khi soạn bài Lao xao Ngữ văn 6 em nhận thấy:

- Bài văn đem đến những thông tin thú vị về các loài chim, từ tập tính, hình dáng cho tới thói quen bắt mồi...
- Giúp ta thêm hiểu, trân trọng vẻ đẹp thiên nhiên của quê hương.

Luyện tập

Câu hỏi: Em hãy quan sát và miêu tả một loài chim quen thuộc ở quê em.

Gợi ý:

Các em cần triển khai các ý sau:

- Loài chim mà em định miêu tả là gì?
- Nó có nhiều ở quê em không? Nó thường xuất hiện vào mùa nào?
- Miêu tả về bên ngoài của loài chim ấy.
- Thói quen của loài chim ấy là gì?
- Sự xuất hiện của loài chim đó gợi cho em sự thích thú ra sao?

Tham khảo bài văn miêu tả Chim họa mi

Chiều nào cũng vậy, con họa mi ấy không biết từ phương nào bay đến đậu trong bụi tầm xuân ở vườn nhà tôi mà hát.

Hình như suốt một ngày hôm đó, nó vui mừng vì đã được tha hồ rong ruổi bay chơi trong khắp trời mây gió, uống bao nhiêu nước suối mát trong khe núi, nếm bao nhiêu thứ quả ngon ngọt nhất ở rừng xanh. Cho nên những buổi chiều tiếng hát có khi êm đềm, có khi rộn rã, như một điệu đàn ai bấm trong bóng xế, mà âm thanh vang mãi trong tĩnh mịch, tưởng như làm rung động lớp sương lạnh mờ mờ rù xuống cỏ cây.

Hót một lúc lâu, nhạc sĩ giang hồ không tên không tuổi ấy từ từ nhắm hai mắt lại thu đầu vào lông cổ im lặng ngủ, ngủ say sưa, sau một cuộc viễn du trong bóng đêm dày.

Rồi hôm sau, khi phương Đông vừa vãn bụi hồng, con họa mi ấy lại hót vang lừng, chào sáng sớm. Nó kéo dài cổ ra mà hát, tựa hồ nó muốn các bạn xa gần đều đó lắng nghe. Hót xong, nó xù lông rũ hết những giọt sương rồi nhanh nhẹn chuyển bụi nọ bụi kia, tìm vài con sâu, ăn lót dạ, đoạn vỗ cánh bay vút về phương Đông.

(Sưu tầm)

Ghi nhớ

Qua sự quan sát tinh tường cùng vốn hiểu biết phong phú kết hợp với tình cảm mến yêu với cảnh sắc quê hương, tác giả đã vẽ nên bức tranh quê hương vô cùng sinh động và nhiều màu sắc thông qua thế giới loài chim ở đồng quê.

Trên đây là nội dung **soạn bài Lao xao** sách mới và cả sách cũ chi tiết giúp các em cảm nhận được bức tranh cụ thể, sinh động nhiều màu sắc về thế giới các loài chim ở đồng quê qua bài học. Chúc các em học tốt !